టమే కాదు.. తన మాట మీద నిలబడ్డాడు. ఆ తరువాతే కాంతంతో అతని పెళ్ళి జరిగింది.

నెమ్మదిగా రామకోటి వివరాలు పోలీసులకు తెలియసాగాయి. దానితో అతని పెళ్ళి జరిగిన కొన్ని రోజులకే.. మొదటి సారి అతను అరెస్టు అయ్యాడు. మొత్తం ఎనిమిది సంవత్సరాల శిక్ష పడింది. అప్పటికే కాంతం గర్భవతి. అలా తండ్రి జైలులో ఉండగా పుట్టాడు పాండు.

ఇన్నాళ్ళకు ఇప్పుడు రామకోటి విడుదలయి రావటంతో ఆ ఊర్లో పండుగ వాతావరణం నెలకొంది. ఊర్లో ఇప్పటికీ అతన్ని చాలా మంది తమ గురువుగా భావిస్తూనే ఉన్నారు. అతను విడుదల కావటంతో తమకు ఒక అండ లభిస్తుందనుకున్నారు వారందరూ! అయితే రామకోటికి మరలా దొంగతనాల జోలికి వెళ్ళే ఉద్దేశం లేదని తరువాత తెలిసింది వారికి. ఊర్లో ఈ మధ్య పోలీసుల వేధింపులు మరీ ఎక్కువయ్యాయి. రాష్ట్రంలో ఎక్కడ ఏ భారీ దొంగతనం జరిగినా పోలీసుల దృష్టి ముందుగా ఈ ఊరి మీదే పడసాగింది. ఊరిమీద పడి అనుమానం ఉన్న వారినందరినీ పట్టుకుపోతున్నారు. అసలు దొంగలు త్వరగా దొరికితే అది వీరి అదృష్టం. లేకపోతే పట్టుకుపోయిన వారినందరినీ స్టేషన్ లోపల పడేసి గొడ్డును బాదినట్లు బాదుతారు.

అలాంటప్పుడు ఊరు ఊరంతా శోకాల్తో నిండిపోతుంది. సగం ఊరు పోలీసుస్టేషన్ ముందు బైఠాయిస్తుంది. ఎప్పటికో వారందరినీ వదులుతారు. అప్పుడు వారిని మోసుకుంటూ ఊరిలోకో.. మరీ దెబ్బలు ఎక్కువ తగిలితే ఆసుపత్రి వైపో వెళ్ళిపోవడం రివాజు.

సంవత్సరాలు గడుస్తున్నా వారి జీవన విధానంలో మార్పేమీలేదు.

అలాంటి పరిస్థితుల్లో విడుదలయి వచ్చాడు రామకోటి. అతడు పెద్ద ప్రత్యేకంగా ఏమీ ఉండడు. కండలు తిరిగిన శరీరం కాదు. సన్నగా, పీలగా.. నిక్కబొడుచుకున్న జుట్టుతో ఉండేవాడు. చూసిన వారికి అతను అంత పెద్ద దొంగ అంటే నమ్మబుద్ధికానట్లు ఉండేవాడు. అతని శరీరం ఎంత సన్నని చువ్వల మధ్య నుండి అయినా దూరిపోతుందంటారు. అతని వేళ్ళు తెరవలేని ఇనప్పెట్టె లేదనీ చెప్తారు.

తనని ఆదర్శంగా తీసుకుని ఎక్కడ తన కొడుకు కూడా తనలాగే తయారు కావటానికి ప్రయత్నిస్తాడో.. అనుకున్న రామకోటి ఒక రోజు కొడుకుని తీసుకుని ఊరి బయటకు వెళ్ళాడు.

ఇద్దరూ కొద్ది ఎత్తుగా ఉన్న గుట్టమీద కూర్చున్నారు.

దూరంగా కొండల్ని రాసుకుంటూ వెళ్తున్న మబ్బులూ.. మబ్బుల్ని అందుకోవటానికి అన్నట్లు పైకెగురుతున్న కొంగలూ... పొలాలను చీల్చుకు ముందుకు వెళ్తున్న రైలుబండీ... పరిసరాలను ఆహ్లాదంగా మారుస్తున్నాయి.

"రంగా" మార్దవంగా పిలుస్తూ, "నువ్వు పెద్దయ్యాక ఏమి అవుతావు? " అన్నాడు రామకోటి.

అసలే అమాయకంగా ఉండే పాండు రంగ మొహం ఏమీ అర్థం కానట్లు ఇంకా అమాయకంగా మారింది.

"పెద్దయ్యాక దొంగ అవుతావా? .. పోలీసు అవుతావా? " పిల్లవాడికి అర్థమయ్యే భాషలో అడిగాడు.

"దొంగనవుతాను.." టక్కున సమాధానం వచ్చింది ఈసారి.

అనుకున్నదే అయినా ఆ సమాధానం రామకోటిని నిరుత్సాహపరిచింది.

"ఎందుకూ? .." గొంతులో కోపం

ధ్వనించకుండా అడిగాడు.

"దొంగ అయితే బోలెడు డబ్బులుంటాయ్!..."

నవ్వాడు రామకోటి.

"మరి మన ఊరిలో దొంగలందరి దగ్గరా డబ్బులు లేవేం? ..."

ఏం చెప్పాలో తెలియక మౌనంగా ఉండిపోయాడు పాండు. కాసేపు ఆలోచించి, "...పోలీసులు మంచివాళ్ళు కాదు.. మనల్ని కొడతారు.." అన్నాడు.

"మీ అమ్మ అప్పుడప్పుడూ నిన్ను కొడుతుందా? .."

అవునన్నట్లు తల ఊపాడు పాండు.

"ఎందుకు? "

"తప్పు చేస్తే.." తలవంచుకుని చెప్పాడు.

"దొంగతనం చెయ్యటం తప్పు. అందుకే దొంగల్ని పోలీసులు కొడతారు"

జీవితమంతా భూమి బల్లపరుపుగా ఉందని నమ్మిన మత ప్రవక్త.. తను నమ్మింది తప్పు అని నిరూపించిన శాస్త్రవేత్తవైపు చూసి ఎంత ఆశ్చర్యపోతాడో.. అంత ఆశ్చర్యపోయాడు పాండు.

"నువ్వు తప్పు చెయ్యకూడదు. దొంగతనం అసలు చెయ్యకూడదు. నువ్వు దొంగల్ని పట్టుకునే పోలీసు కావాలి.."

అపనమ్మకంగా తలాడించాడు పాండు.

"మరి నేను ఎందుకు దొంగతనాలు చేశానని నీకు అనుమానం రావచ్చు. అవును.. నేను తప్పు చేశాను. ఆ తప్పు నువ్వు చెయ్యకూడదు. ఇప్పుడు నేను మారాను. ఇక దొంగతనాలు చెయ్యను. దొంగతనాల ద్వారా డబ్బు రాదు. అలా వచ్చేటట్లయితే.. నా దగ్గర ఎంత డబ్బు ఉండాలి? పాపపు సొమ్ము వచ్చింది వచ్చినట్లే పోతుంది. అందుకే నువ్వు బాగా చదువుకో! అప్పుడు పోలీసు కావచ్చు. అంతేకానీ.. ఎప్పుడూ దొంగతనాలు చెయ్యనీ, చెడుదారులు తొక్కనీ.. నాకు మాట ఇవ్వు!"

తండ్రి చెప్తున్న మాటలు పూర్తిగా అర్థం కాకపోయినా... అతనికి ఒకటి మాత్రం బాగా తెలిసింది- తను బాగా చదువుకోవాలని తండ్రి కోరుకుంటున్నాడు. అదే తనను చెయ్యమంటున్నాడు. అది తప్ప మరేమీ చెయ్యవద్దంటున్నాడు. అందుకే తన చిన్ని చేతిని అతని చేతిలో వేసి మాట ఇచ్చాడు. అయితే అది ఎంతోకాలం నిలుపుకోలేకపోయాడన్నది వేరే విషయం.

★ ★ ★

"ఏంది బాసూ... రాత్రంతా నిద్రపోలేదల్లే ఉందే.." సెల్‌లోని మరో ఖైదీ ఆవలిస్తూ అడిగాడు.

సన్నగా నవ్వేసి ఊరుకున్నాడు తప్ప మరేమీ మాట్లాడలేదు పాండు.

అందరికీ పాండులో నచ్చే గుణం అదే! ఎవరితోనూ తగాదాపడడు. అలా అని ఎవరితోనూ అతి చనువుగా ఉండడు.

లేచివచ్చి పక్కన చతికిలపడ్డాడు పాండుని పలుకరించిన తోటి ఖైదీ.

"ముసురు తగ్గేటట్లు లేదే? ... ఇక ఇవాల్టికి బయటకు వదలరు..." అనుభవాన్నంతా రంగరించి జోస్యం చెప్పాడు అతను.

"బయట అయినా లోపల అయినా

తేడా ఏమి ఉంది? అంతా జైలు గోడల మధ్యే కదా!" ఎటో చూస్తూ అన్నాడు పాండు.

"అంతే అనుకో... అయినా నీకులాగా ఎప్పుడూ ఆలోచిస్తూ కూర్చుంటే నాకు పిచ్చెక్కిపోద్ది.."

"పిచ్చి ఎక్కాలంటే ముందు తలలో గుజ్జు ఉండాలి.. కాబట్టి నీకు బెంగ అక్కర్లేదులే..."

ఫెళ్ళున నవ్వేశాడు అతను. ఆ మాట అన్నది పాండుకాక మరొకరయితే, తన బలం చూపించటానికి ప్రయత్నించేవాడేమో, కానీ... పాండు జైలుకు వచ్చిన కొత్తలో అలా ప్రయత్నించిన ఒకరిద్దరికి పట్టిన గతి గురించి విని వుండటంతో... అలాంటి సాహసం చెయ్యబోలేదు...

"నాదేముందిలే పాండూ... నాటుగాడిని నీకులాగా నేనేమన్నా చదువుకున్నానా పాడా? ... నా అమ్మా, అయ్యా నాకు కూడా చదువు చెప్పించి ఉంటే, నేను కూడా నీలాగే..."

"ఏమీ తేడా ఉండేది కాదు..." అతని మాటల్ని మధ్యలోనే ఆపివేస్తూ అన్నాడు పాండు.

"...బొద్దింకని కాళ్ళ కింద వేసి తొక్కటానికి అది పాలరాతి మేడలోకే ప్రవేశించనవసరం లేదు. పూరి గుడిసెలోకి వెళ్ళినా చాలు..."

"నాకేమీ అర్థం కాలేదు..."

"అదే మంచిది. నీలాంటి వాడూ, నాలాంటి వాడూ... చదువుకున్నా, చదువుకోకున్నా పెద్దగా తేడా ఏమీ ఉండదు. నిన్ను మీ అమ్మా, అయ్యా చదివించలేదని బాధపడకు. నన్ను మా అమ్మా, నాన్నా ఎందుకు చదివించారా... అని నేను ఏడుస్తున్నాను."

అప్పటి వరకూ పాండుతో మాట్లాడటానికి ప్రయత్నిస్తున్న అతను ఏదో గొణుక్కుంటూ దూరంగా వెళ్ళిపోయాడు.

వర్షం ఉధృతి ఇంకా ఎక్కువయింది. డబ డబమని శబ్దం చేస్తూ కప్పుమీద పడిన నీరు.. బయటకు పోయే మార్గాలు చిన్నవవటంతో జైలు ఆవరణని చిన్న సైజు చెరువులా మారుస్తున్నాయి.

★ ★ ★

పాండు చదువులో ఎప్పుడూ వెనుకబడలేదు. అదేమిటో అతనికి చేపపిల్ల ఈదినంత సహజంగా చదువు వచ్చేది. ఆ ఊరిలో ఉన్నది పూరిపాకలోని ప్రైమరీ స్కూలు అయినా, అక్కడ పనిచేసే రాఘవయ్య మాస్టారు చిత్తశుద్ధితో పిల్లలకు చదువు చెప్పాలనే నిబద్ధత కలవాడు. అందుకే ఆయన మొక్కుబడిగా స్కూలు నడపటం కాక.. మనస్ఫూర్తిగా చదువు చెప్పేవాడు. ఆయన మొదటిచూపులోనే పాండులోని చురుకుదనాన్ని గమనించాడు. పాండు ఒక సానబెట్టని వజ్రమనీ.. మెరుగుదిద్దితే మిరుమిట్లు గొలుపుతాడనీ గ్రహించాడు. పాండు కూడా ఆయన ఊహలను నిజం చేస్తూ ఒక్కొక్క తరగతీ పూర్తి చేస్తున్నాడు.

అదే సమయంలో రామకోటి బాధలు వేరేగా ఉన్నాయి. అతను జైలు శిక్ష అయితే పూర్తి చేసుకోగలిగాడు కానీ.. పోలీసుల బాధనుండి విముక్తి పొందలేక

పోయాడు. రాష్ట్రంలో ఎక్కడ ఏ పెద్ద దొంగతనం జరిగినా ముందుగా రామకోటినే పోలీసుస్టేషన్‌కు పిలిపించేవారు. రకరకాల ప్రశ్నలూ, రోజుల తరబడి విచారణ లేని లాకప్ శిక్షల తరువాత.. ఎప్పటికో వదిలిపెట్టేవారు. అయితే వారు ఎన్ని బాధలు పెట్టినా.. అతని చేత చేయని నేరం చేసినట్లు ఒప్పించలేకపోయేవారు.

తనతండ్రి దొంగతనాలు మానివేసినా.. ఇంకా ఎందుకు పోలీసులు వెంటాడుతున్నారో పాండుకి అర్థం అయ్యేది కాదు. అయితే పళ్ళు బిగువున బాధ భరిస్తూ.. పోలీస్‌స్టేషన్ నుండి బయటకు వచ్చేటప్పుడు కూడా రామకోటి కొడుకు దగ్గరకానీ, కాంతం వద్దకానీ పోలీసుల గురించి పల్లెత్తు మాట మాట్లాడేవాడు కాదు.

అలా ఇంట్లో ఎప్పుడు ఉంటాడో.. పోలీస్‌స్టేషన్లో ఎప్పుడు ఉంటాడో తెలియని రామకోటిని చూసి కూడా కాంతం నిబ్బరంగానే ఉండేది. పైగా అన్ని బాధలు పడుతూ కూడా... తనకిచ్చిన మాట కోసం మడమ తిప్పకుండా మాటమీదే నిలబడిన అతనంటే గర్వపడేది! తప్పు చేయనంత వరకూ తన భర్తకి ఏమీ కాదన్నది ఆమె నమ్మకం.

అలాంటి పరిస్థితులలోనూ తన చదువు నిర్లక్ష్యం చేయలేదు పాండు. అయిదో తరగతి తరువాత చదవాలంటే.. ఆ ఊరిలో వీలు లేదు. అక్కడకు పది కిలోమీటర్ల దూరంలోని ఊరికి వెళ్ళాలి. అప్పటికే పాండు బాగా చదువుతాడని పేరు పొందాడు. పాండులో ప్రతిభ ఉందనీ, ప్రోత్సహించి మంచి స్కూలులో చేర్పిస్తే.. అతను ఆ ఊరి నుండి ప్రభుత్వ ఉద్యోగం సంపాదించుకున్న మొదటి వ్యక్తి అవుతాడనీ.. పాండు తల్లిదండ్రులకు రాఘవయ్య మాట మాటకూ చెప్పేవాడు. వారి లక్ష్యం కూడా అదే అవటంతో.. తమకు తినటానికి లేకున్నా.. ఉన్నదాంట్లో మంచి స్కూలు చూసి పాండును పక్క టౌన్‌లో చేర్పించారు. ఆ విధంగా ఆ ఊరి నుండి పైతరగతి చదివిన మొదటి వ్యక్తి అయ్యాడు పాండు.

పదవ తరగతిలో జిల్లా మొత్తానికీ ప్రథముడిగా వచ్చినప్పుడు.. పాండు ప్రతిభ చుట్టుపక్కల అందరికీ తెలిసింది. రాఘవయ్య మాస్టారి ఆనందానికయితే హద్దే లేదు. తాను నాటిన మొక్క పెరిగి పెద్దదయి పెను వృక్షమవుతుంటే చూసి ఆనందించే తోటమాలిలా ఉందాయన పరిస్థితి.

దొంగల ఊరుగా ప్రసిద్ధమైన ఆ ఊరి విద్యార్థికి జిల్లాఫస్ట్ రావటం అన్నది మంచివార్త అవుతుందని అనుకున్న ఒక విలేఖరి పాండు ఊరు వచ్చాడు. పాండు ఇంటినీ, పరిసరాలను ఫోటోలు తీసి అతడి గురించి తన పత్రికలో చిన్న వార్త రాశాడు.

మరుసటి రోజు పేపర్లో పడిన తమ ఫోటోని చూసుకుని మురిసిపోయారు రామకోటి దంపతులు.. ఎన్నిసార్లు పోలీసు దెబ్బలు తిన్నా రాని కన్నీళ్ళు... తండ్రి కళ్ళలో మొదటిసారి కనపడ్డాయి పాండుకి.

అప్పటి నుండి పాండు ఉత్సాహం రెట్టింపు అయింది. ఇంకా బాగా చదవాలన్న పట్టుదల పెరిగిపోయింది. అతని ప్రతిభ గుర్తించిన కాలేజి యాజమాన్యం కూడా అతనికి ఉచిత విద్య అందిస్తూ సహకరించటం మొదలుపెట్టింది.

అదే ఊపులో ఇంటర్మీడియట్‌ను అత్యధిక మార్కులతో పూర్తిచేసుకున్న పాండు డిగ్రీలో చేరి మొదటి సంవత్సరం నుండే ఐఏఎస్ గురిగా తన సాధన మొదలుపెట్టాడు. అతని కృషి చూసిన ఎవరికీ... అతను లక్ష్యం సాధిస్తాడా లేదా అన్న అనుమానమే వచ్చేదికాదు.

ఇంతలో పాండు కుటుంబానికి అనుకోని అవాంతరాలు ఎదురుకావటం మొదలయ్యాయి. వాటికి కారణం పక్కటౌన్‌కు కొత్తగా వచ్చిన సర్కిల్ ఇన్‌స్పెక్టర్ బాజీరావు.

బాజీరావు తనకి ఆ టౌన్ ట్రాన్స్‌ఫర్ అయిందని తెలిసినప్పుడు చాలా బాధపడ్డాడు. సిటీ నుండి ఒక మామూలు టౌన్‌కి వెళ్ళటమంటే డిగ్రేడ్ అయినట్లు ఫీలయ్యాడు.

సిటీలో ఉన్నప్పుడు అతను పనిచేసే విధానం చాలా ప్రత్యేకంగా ఉండేది. ఒక పద్ధతి ప్రకారం ఉండేది. ముందుగా లోకల్ లీడర్లందరినీ.. అది అధికార పక్షమా, ప్రతిపక్షమా అన్న భేదం లేకుండా తన బుట్టలో పడేసుకునేవాడు. వారికి వెళ్ళవలసిన గిఫ్టులు ఠంచనుగా ప్రతినెలా అందేవి.

అలా మొదటి మూడు నెలల్లో సెట్టింగ్ అంతా ఏర్పాటు చేసుకున్న తరువాత.. తన వసూళ్ళ కార్యక్రమం మొదలుపెట్టేవాడు. ఫుట్‌పాత్ మీద కూరగాయలు అమ్ముకునే వారి దగ్గరనుంచి మొదలుకుని రాత్రి పొద్దుపోయాక తెరచి ఉంచే వైన్ షాపుల వరకూ.. అందరికీ వారి వారి తాహతులను బట్టి పద్ధతి ప్రకారం మామూళ్ళు నిర్ణయించేవాడు. ఈ పనులన్నీ ఎంత పద్ధతి ప్రకారం జరిగేవంటే వసూలు చేయవలసిన వివరాలు పుస్తకాల్లో రాసుకుని.. రికవరీ కోసం తిరిగే మైక్రో ఫైనాన్స్ ఏజంట్లలాగా స్టేషన్‌లోని పోలీసులు తిరిగేవారు. మొగుడూ పెళ్ళాల తగాదాల దగ్గర నుండి.. మల్టీప్లెక్స్‌ల స్థలం తగాదాల వరకూ అన్ని పంచాయతీలు అతనే చేసేవాడు.

ఇంతవరకూ అతని ఇంటిమీద ఏ అవినీతి నిరోధక శాఖవారూ దాడి చెయ్యలేదు. కానీ.. అదే కనుక జరిగితే, అతను ఆలిండియా రికార్డు బద్దలు కొట్టడం ఖాయం- అవినీతి సంపాదనలో!

అలాంటి వాడికి ఈ కొత్త టౌన్ చప్పగా ఉంది. రంభను చూసిన కళ్ళతో రాంబాయమ్మను చూసినట్లు ఉంది.

అలా నిరాసక్తంగా ఉన్న అతనికి గజదొంగ రామకోటి ఉంటున్న ఊరు గురించీ.. అది తన ఇలాకా కిందకే వస్తుందన్న సంగతీ.. తెలిసింది.

అంతే!

అతని మనసులో ఒక మెరుపు మెరిసింది.

★ ★ ★

అక్కడి లోకల్ ఎమ్మెల్యే పేరు అన్నవరం. అతను ఎన్నికల్లో గెలవటానికి అయిదు కోట్లు ఖర్చు పెట్టాడు. అతని అదృష్టమో.. ప్రజల దురదృష్టమో కానీ గెలిచాడు. అతని పార్టీ కూడా అధికారంలోకి వచ్చింది.

అయితే ఎన్నికలు అయిపోయి ప్రభుత్వం ఏర్పడబోయే మధ్యలో జరిగిన రాజకీయ చదరంగంలో అతను తప్పు ఎత్తువేశాడు.

అతను ఏ గ్రూపులో అయితే ఉన్నాడో ఆ గ్రూపుకి కాకుండా మరొక గ్రూపుకి అధికారం దక్కింది. దానితో అన్నవరం పరిస్థితి కూరలో కరివేపాకు అయింది.